

סיכום החשבונות הלאומיים לשנים 1950 – 1956. במחירים שוטפים ובמחירי 1956

בלוחות שלהלן נעשה נסיון להגיע לידי סיכום החשבונות הלאומיים של ישראל לשנים 1950—1956 במחירים שוטפים ובמחירים קבועים (של שנת 1956).
מקור הנתונים לשנים 1950—1954 הוא ב"הוצאה הלאומית של ישראל 1954—1950" של ד"ר ה. לובל, ה. ויסברוד ור. כהנא.¹ אחדים מנתוני שנת 1954 תוקנו ארעית על-ידי ד"ר א. ל. געתון.² הנתונים לשנים 1955 ו-1956 הם אומדני בנק ישראל, כפי שהובאו בדין וחשבון הבנק לשנת 1956.³

היחידה למדידת המשק הלאומי שליד הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עורכת בדיקות והתאמות בחישובי האומדנים של ד"ר ה. לובל ועוסקת במדידת החשבונות הלאומיים לשנים 1955 ו-1956. כתוצאה מבדיקות אלה יש לצפות, איפוא, לשינויים מספר שייעשו באומדני החשבונות הלאומיים המובאים להלן.

הסברים מפורטים יותר על דרכי החישוב והמקורות מובאים בדברי ההסבר המצורפים ללוחות.

¹ The National Expenditure of Israel 1950—1954, by Harold Lubell, H. Weisbrod and R. Kahana; Falk Project for Economic Research in Israel and the Central Bureau of Statistics

— הופיע בסטנסיל בינואר 1957.

² תיקונים אלו מובאים בנספח סטטיסטי לדו"ח בנק ישראל לשנת 1956 עמודים 9 עד 15.

³ ראה עמ' 27 בדו"ח בנק ישראל לשנת 1956.

לוח 1

מערכת החשבונות הלאומיים של ישראל 1950—1956 במחירים שוטפים, במיליוני ל"י

1956	1955	1954	1953	1952	1951	1950	
2,092	1,752	1,474	1,113	849	580	370	1. הכנסה לאומית
336	271	223	147	95	79	51	2. מיסים עקיפים
-60	-35	-89	-27	0	-7	0	3. פחות: תמיכות
276	236	134	120	95	72	51	4. מיסים עקיפים נקיים
2,368	1,988	1,608	1,233	944	652	421	5. תפוקה לאומית נקייה
150	120	100	80	63	40	28	6. בלאי
-9	+14	+63	+36	+57	-1	26	7. טעויות והשמטות
2,509	2,122	1,771	1,349	1,064	691	475	8. תפוקה לאומית גולמית
953	768	675	446	337	152	117	9. יבוא
3,462	2,890	2,446	1,795	1,401	843	592	10. סך כל המקורות
689	436	343	245	193	123	94	11. צריכה ציבורית
1,850	1,644	1,444	1,088	837	505	354	12. צריכה פרטית
615	551	416	333	296	191	128	13. השקעה גולמית
308	259	243	129	75	24	16	14. יצוא
3,462	2,890	2,446	1,795	1,401	843	592	10. סך שימושי המקורות

הערות: מספרי השורות בלוחות 5-2 זהים לאלו של לוח 1.

לוח 2

ההכנסה הלאומית, התפוקה הלאומית הנקייה, הבלאי, המקורות ושימושיהם, במחירי 1950—1956, במיליוני ל"י

1956	1955	1954	1953	1952	1951	1950	
							1. הכנסה לאומית
2,092	1,903	1,679	1,450	1,408	1,561	1,204	א. *
2,092	1,911	1,735	1,403	1,354	1,338	1,000	ב. **
2,359	2,185	1,966	1,599	1,597	1,501	1,208	5. תפוקה לאומית נקייה ***
150	133	123	107	113	128	122	6. בלאי
2,509	2,318	2,089	1,706	1,710	1,629	1,330	8. תפוקה לאומית גולמית
953	815	763	699	668	729	676	9. יבוא
3,462	3,133	2,852	2,405	2,378	2,358	2,006	10. סך המקורות
689	496	442	348	337	344	313	11. צריכה ציבורית
1,850	1,749	1,627	1,377	1,330	1,250	1,003	12. צריכה פרטית
615	612	511	446	533	611	557	13. השקעה גולמית
308	276	272	234	178	153	113	14. יצוא
3,462	3,133	2,852	2,405	2,378	2,358	2,006	10. סך שימושי המקורות

* המעבר למחירים קבועים נעשה בעזרת מדד המחירים של ההוצאה הלאומית.
 ** המעבר למחירים קבועים נעשה בעזרת מדד המחירים של התפוקה הלאומית הנקייה במחירי השוק.
 *** כולל טעויות והשמטות.

לוח 3

ההשקעות במושק לפי הענפים, הבלאי, וההשקעה הנקייה ל-1950—1956, במחירי 1956, במיליוני ל"י

1956	1955	1954	1953	1952	1951	1950	הענף
125	135	144	110	96	104	92	13א. חקלאות
186	149	111	107	130	123	89	13ב. תעשייה
66	71	51	57	78	76	89	13ג. תחבורה
56	63	32	40	51	64	57	13ד. מסחר ושרותים
182	194	172	136	181	235	222	13ה. בנייני מגורים
							13ו. טעויות, השמטות
—	—	+1	-4	-4	+9	+8	ועיגולי מספרים
615	612	511	446	532	611	557	13. סך כל הענפים
150	133	123	107	113	128	122	6. פחות: בלאי
465	479	388	339	419	483	435	15. השקעה נקייה

ההכנסה הלאומית, התפוקה הגולמית, היבוא, הצריכה הציבורית והצריכה הפרטית—
לנפש בל"י במחירי 1956, ומדדי השינוי הכמותי; (1950=100)

1956	1955	1954	1953	1952	1951	1950	
							16. אוכלוסיה ממוצעת
1,828.4	1,750.4	1,689.5	1,650.2	1,606.2	1,494.3	1,266.8	באלפי נפש
144.3	138.2	133.4	130.3	126.8	118.0	100	מדד השינוי
							1. הכנסה הלאומית
1,144	1,087	994	879	877	1,045	950	א. * בל"י
120	114	105	93	93	110	100	מדד השינוי הכמותי
1,144	1,092	1,027	850	843	895	789	ב. ** בל"י
145	138	130	108	107	113	100	מדד השינוי הכמותי
							8. תפוקה לאומית גולמית
1,372	1,324	1,236	1,034	1,065	1,090	1,050	בל"י
131	126	118	98	101	104	100	מדד השינוי הכמותי
							9. יבוא
521	466	451	423	416	488	553	בל"י
98	87	85	79	78	92	100	מדד השינוי הכמותי
							11. צריכה ציבורית
377	283	261	211	210	230	247	בל"י
153	115	106	85	85	93	100	מדד השינוי הכמותי
							12. צריכה פרטית
1,012	999	963	834	828	837	792	בל"י
128	126	122	105	105	106	100	מדד השינוי הכמותי
							17. צריכה פרטית וציבורית
1,389	1,282	1,224	1,045	1,038	1,067	1,039	בל"י
134	123	118	101	100	103	100	מדד השינוי הכמותי

* המעבר למחירים קבועים נעשה בעזרת מדד המחירים של ההוצאה הלאומית.
** המעבר למחירים קבועים נעשה בעזרת מדד המחירים של התפוקה הלאומית הנקיה במחירי השוק.

מדדי המחיר והכמות של מרכיבי המקורות ושימושיהם 1950—1956, (1950=100)

1956	1955	1954	1953	1952	1951	1950	
							1. הכנסה לאומית
173.8	158.1	139.5	120.5	117.0	129.7	100.0	א. * מדד הכמות
325.3	299.5	277.8	249.7	196.1	120.8	100.0	מדד המחיר
209.3	191.2	173.5	140.3	135.9	133.9	100.0	ב. ** מדד הכמות
270.2	247.6	229.7	214.4	169.3	117.1	100.0	מדד המחיר
							5. תפוקה לאומית נקיה
195.3	180.9	162.4	132.4	132.2	124.3	100.0	מדד הכמות
270.2	247.6	229.7	214.4	169.3	117.1	100.0	מדד המחיר
							8. תפוקה גולמית
188.6	174.3	157.1	128.3	128.6	122.5	100.0	מדד הכמות
280.0	256.3	237.3	221.4	174.1	118.7	100.0	מדד המחיר
							9. יבוא
141.0	120.7	112.9	103.4	98.8	107.9	100.0	מדד הכמות
577.7	543.8	511.0	368.4	291.9	120.6	100.0	מדד המחיר
							10. סך המקורות
172.6	156.2	142.2	119.9	118.5	117.5	100.0	מדד הכמות
338.8	312.5	290.6	252.9	199.6	121.1	100.0	מדד המחיר
							11. צריכה ציבורית
220.1	158.3	141.1	111.3	107.7	109.7	100.0	מדד הכמות
332.7	292.7	258.3	233.5	190.1	119.3	100.0	מדד המחיר
							12. צריכה פרטית
184.4	174.4	162.2	137.2	132.6	124.6	100.0	מדד הכמות
283.2	266.1	251.4	224.0	178.3	114.4	100.0	מדד המחיר
							13. השקעה גולמית
110.5	110.0	91.8	80.2	95.6	109.8	100.0	מדד הכמות
436.8	393.4	355.7	326.0	243.3	136.5	100.0	מדד המחיר
							14. יצוא
231.6	207.7	204.8	175.8	134.0	115.3	100.0	מדד הכמות
816.1	765.0	727.9	449.5	342.0	126.6	100.0	מדד המחיר

* המעבר למחירים קבועים נעשה בעזרת מדד המחירים של ההוצאה הלאומית.
 ** המעבר למחירים קבועים נעשה בעזרת מדד המחירים של התפוקה הלאומית הנקיה כמחירי השוק.

דברי הסבר

המקורות ושיטת חישוב החשבונות הלאומיים: לשנים 1950—1956, במחירים קבועים של שנת 1956

מתוך מרכיבי המקורות ושימושיהם, חישב ד"ר ה. לובל במחירים קבועים (של 1952) רק את (א) הצריכה הפרטית, (ב) הצריכה הציבורית, (ג) ההשקעות, (ד) עודף היבוא ו-(ה) את התפוקה הלאומית הגולמית, שערכה שווה לסיכום ארבעת המרכיבים הקודמים. ד"ר לובל נמנע מחישוב כל מרכיבי המקורות ושימושיהם במחירים קבועים, כיוון שלא עמדו לרשותו מדדים שישקפו נאמנה את מחירי היבוא והיצוא בשנים 1950—1954. מדדי המחיר והנפח של היבוא והיצוא שפורסמו על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לא נמצאו כמיצגים במידה מספקת.¹ מטרת הסיכומים הנוכחיים היא חישוב כל מרכיבי המקורות ושימושיהם במחירים קבועים (של שנת 1956) ומשום כך אין כל אפשרות להמנע מחישוב דומה גם לגבי סך היבוא וגם לגבי סך הייצוא. דרך החישוב תובא להלן במסגרת ההסברים המתאימים לכל אחד ממרכיבי החשבונות הלאומיים.

התפוקה הלאומית הגולמית

א. בשנים 1950—1953: כדי להגיע לאומדן התפוקה הלאומית הגולמית במחירי 1952 סיכם ד"ר לובל את הצריכה הציבורית, הצריכה הפרטית, ההשקעות ועודף היבוא—כולם במחירי אותה שנה. מכאן שלצורך חישוב התפוקה הלאומית הגולמית במחירים קבועים לא הסתמך ד"ר לובל על מדד מחירי הייצוא של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. חישוב עודף היבוא, לעומת זאת, במחירים קבועים נעשה באמצעות מדד מחירי היבוא של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

התפוקה הלאומית הגולמית, כפי שחושבה בידי ד"ר לובל, כוללת כאמור גם את ההשקעות במחירי 1952. אולם מדד מחירי ההשקעה, שבו השתמש ד"ר לובל כדי לעבור ממחירים שוטפים למחירים קבועים, תוקן לאחר מכן על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ובעקבות תיקון זה שונו גם חישובי ההשקעות במחירים קבועים. אי-לזאת כוללת התפוקה הלאומית הגולמית במחירים קבועים לשנים 1950—53 את ערכי ההשקעות, כפי שחושבו מחדש בבנק ישראל בהתאם למדד מחירי ההשקעות שתוקן על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. בדרך זו נתקבל מדד

¹ המונח "החשבונות הלאומיים במחירים קבועים" כולל בסקירה זו את מערכת המרכיבים הבאה:—
(א) המקורות = התפוקה הלאומית הגולמית והיבוא.

(ב) שימושי המקורות = הצריכה הציבורית, הצריכה הפרטית, ההשקעות והיצוא.

(ג) התפוקה הנקייה.

(ד) ההכנסה הלאומית.

(ה) הבלאי.

מכאן, שלא נכללו במערכת זו של מחירים קבועים: המיסים העקיפים, התמיכות והטעויות וההשמטות.

² מסיבה זו הפסיקה הלמ"ס בשנת 1954 לפרסם את המדדים הללו.

השינוי הכמותי של התפוקה הלאומית הגולמית לשנים אלה, ובאמצעותו נגזר מדד המחירים אף הוא עד 1953.

ב. בשנים 1954 עד 1956: התפוקה הלאומית הגולמית לשנים אלה, במחירי 1956, חושבה על-ידי בנק ישראל. מערכים אלה ניתן להגיע למדד השינוי הכמותי ולמדד שינויי המחיר לשנים הנדונות על בסיס שנת 1954. מאחר שעד 1953 חושב מדד המחירים לפי נתוני ד"ר לובל, כאשר שנת הבסיס היא 1950, ומ-1954 לפי נתוני בנק ישראל, כאשר שנה זו משמשת כבסיס, שורשרו שני המדדים בהתאם לעליית המחירים מ-1953 ל-1954, שנתקבלה מנתוני ד"ר לובל.

היבוא

חישוב עורך היבוא במחירים קבועים נעשה על-ידי ד"ר לובל באמצעות מדד מחירי היבוא של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. בהיעדר מדד מהימן יותר חושבו גם ערכי סך היבוא במחירים קבועים לשנים 1953—1950 באמצעות המדד הנזכר. עליית מחירי היבוא בשנת 1954 נאמדה על-ידי הלשכה ליעוץ כלכלי, ולשנים 1955 ו-1956 נערך אומדן מחירי היבוא על-ידי בנק ישראל.¹ מדד מחירי היבוא כולל את התנודות במחירי יבוא הסחורות ס.א.י. והשירותים (במטבע חוץ) וכן את השינויים בשערי החליפין הרשמיים.

סך המקורות

ערך זה, במחירי 1956, נתקבל כסיכום התפוקה הלאומית הגולמית והיבוא.

הצריכה הציבורית

הצריכה הציבורית חושבה באמצעות מדד השינוי הכמותי שהתקבל ממספרי ד"ר לובל עד לשנת 1954. משנה זו ואילך חושב השינוי הכמותי על-ידי בנק ישראל.

הצריכה הפרטית

מרכיב זה חושב גם הוא באמצעות מדד השינוי הכמותי שהתקבל מנתוני ד"ר לובל עד לשנת 1953. השינוי הכמותי מ-1953 ל-1954 חושב על בסיס שינוי המחיר, כפי שמבטאו מדד המחירים לצרכן. מ-1954 ל-1955 חושבו השינויים הכמותיים בבנק ישראל.

¹ ראה The Israel Economy 1954 עמ' 17.

² ראה נספח סטטיסטי לדו"ח בנק ישראל 1956, עמוד 73.

ההשקעות

השינוי הכמותי בהיקף ההשקעות במשק מ-1950 עד 1954 חושב על-ידי ד"ר לובל, אולם, כפי שהוסבר בסעיף הדן בתפוקה הגולמית (ראה לעיל), חל שינוי-מה בערכים הריאליים של מרכיב זה עקב תיקון מדד מחירי ההשקעה על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. יש להדגיש במקום זה, שאם כי ד"ר לובל כלל את חלק המלאי המורכב מבעלי-חיים ואת מלאי הסקטור הממשלתי בשנים 1953 עד 1954 — כוללים ערכי ההשקעה הגולמית ל-1955 ול-1956, שחושבו בבנק ישראל, רק את מלאי בעלי-החיים. שאר סוגי המלאי לא נכללו — לא באומדניו של ד"ר לובל ולא באומדני בנק ישראל.

היצוא

א. היצוא בשנים 1953—1950: כפי שהוסבר בסעיף הדן בתפוקה הלאומית הגולמית, נמצא שמדד מחירי היצוא של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לא ייצג במידה מספקת את התנודות במחירי היצוא. סך המקורות שעמדו לרשות המשק נתקבל בדרך סיכום סך היבוא והתפוקה הלאומית הגולמית. לאחר שסך המקורות במחירים קבועים חושב בלא להיזדקק לערכי היצוא, הרי ההפרש שבין סך המקורות לבין סכום שלושת המרכיבים: (א) הצריכה הציבורית, (ב) הצריכה הפרטית ו-(ג) ההשקעות, הוא היצוא במחירים קבועים. אולם, מאחר שהיצוא במחירים קבועים חושב לגבי השנים 1953—1950 כשארית, יש להתייחס לנתונים אלה בזהירות מרובה, כי הם כוללים בתוכם את אי-הדיוקים שנגרמו בעת חישוב ערכיהם של היבוא, הצריכה הפרטית והציבורית וההשקעות במחירים קבועים.

ב. היצוא בשנים 1954—1956: ערכי היצוא במחירי 1956 חושבו לגבי שנים אלה על-ידי בנק ישראל. באופן זה נתקבל לשנים אלה סך שימושי המקורות, אשר בו אין היצוא שארית, אלא נתון שחושב באופן בלתי-תלוי.

מדד מחירי היצוא, בדומה למדד מחירי היבוא, משקף את תנודות מחירי יצוא הסחורות פ.א.ו.ב. והשירותים (במטבע חוץ) ואת השינויים בשערי החליפין. אולם, יש להביא בחשבון שלשנים 1953—1950 התקבל היצוא כשארית ולכן כולל מדד מחירי היצוא לשנים אלה גם את הטעויות שהצטברו בחישובי המרכיבים האחרים.

הבלאי

הבלאי במחירים שוטפים מבוסס על ההנחה שחלקו מגיע ל-7 אחוזים מההכנסה הלאומית, שגם היא במחירים שוטפים. כדי להגיע מערכי הבלאי במחירים שוטפים למחירים קבועים חושבו המספרים באמצעות מדד מחירי ההשקעה.

התפוקה הלאומית הנקייה

אם כי ההפרש שבין התפוקה הלאומית הגולמית והבלאי שווה, לפי ההגדרה, לתפוקה הלאומית הנקייה, הרי במקרה זה אין השוויון מדויק לגמרי. הסיבה נעוצה בסעיף הטעויות וההשמטות הכולל את הצטברות הטעויות וההשמטות מכל מרכיבי החשבונות הלאומיים, וברור שהפחתת הבלאי מהתפוקה הלאומית הגולמית משאירה את הטעויות וההשמטות בתפוקה הלאומית הנקייה.

ההכנסה הלאומית

בחירת מדד המחירים שבעזרתו ניתן לחשב את ההכנסה הלאומית במחירים קבועים תלויה בשתי הבחינות לפיהן רואים את ההכנסה הלאומית: מצד אחד, אפשר לראות את ההכנסה הלאומית ממקור התהוותה — כתפוקה הלאומית הנקייה במחירי גורמי הייצור וכאחד המרכיבים של התפוקה הלאומית הגולמית, ומצד שני ניתן לראותה לפי יעודה, כחלק מההוצאה הלאומית. לפיכך יהיה רצוי, במקרה הראשון, להתחשב במדד מחירי התפוקה הנקייה, ובמקרה השני — בעיקר במדד מחירים המשקף את כוח הקנייה של ההכנסה ביחס לצרכנים.

ב"ההכנסה הלאומית של ישראל 1950—1954" אמד ד"ר ד. קרימר את ההכנסה הלאומית במחירים שוטפים ובמחירי 1952. לצורך חישוב ההכנסה הלאומית במחירים קבועים השתמש ד"ר קרימר במדד מחירים שמקורו בחישובים הבאים: —

א. לשנים 1950—1952 חישב ד"ר א. ל. געתון² מדד מחירים כללי המשקף את מחירי ההכנסה הפנויה ועודף היבוא.

ב. לשנת 1953 חישב ד"ר ד. קרימר³ את עליית המחירים כממוצע משוקלל של מחירי הצריכה הפרטית והציבורית ומחירי הבנייה.

ג. לשנת 1954 חושבה עליית המחירים על-ידי הלשכה ליעוץ כלכלי⁴, והחישוב כולל את מחירי התפוקה המקומית הגולמית ואת מחירי עודף היבוא.

מכאן, שמדד המחירים בו השתמש ד"ר ד. קרימר לצורך חישוב ההכנסה הלאומית במחירים קבועים כולל את השינויים במחירי עודף היבוא, נוסף למחירי ההכנסה הפנויה (לפי חישובי ד"ר א. ל. געתון) או התפוקה הלאומית הגולמית (לפי חישוב ד"ר ד. קרימר) או התפוקה המקומית הגולמית (לפי חישובי הלשכה ליעוץ כלכלי). ההכנסה הלאומית במחירים קבועים, כפי שחושבה באמצעות מדד המחירים בו השתמש ד"ר ד. קרימר, באה איפוא לשקף את השינויים הריאליים בהכנסה הלאומית מבחינת היותה חלק מההוצאה הלאומית. מאחר שכיום מצויים בידינו נתונים שלמים יותר על ההוצאה הלאומית של ישראל משעמדו לרשותו של ד"ר ד. קרימר, חושב מדד המחירים של ההוצאה הלאומית (התפוקה הלאומית הגולמית ועודף היבוא) על בסיס נתונים אלה, ובעזרתו חושבה ההכנסה הלאומית במחירי 1956.

¹ ההכנסה הלאומית של ישראל 1950—1954 מאת ד"ר דניאל קרימר ואחרים. מרכז פלג למחקר כלכלי והלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ירושלים מאי 1957

² Israel's Economic Performance (29 במאריס 1954, במכונת כתיבה) ע' 29.

³ ההכנסה הלאומית של ישראל 1950—1954 מאת ד"ר ד. קרימר ע' 89.

⁴ The Israel Economy in 1954 (יולי 1955 משוכפל) ע' 9.

בעת חישוב ההכנסה הלאומית במחירים קבועים כמייצגת את התפוקה הלאומית הנקייה (במחירי גורמי היצור), רצוי להשתמש במדד המחירים של אותו מרכיב בחשבונות הלאומיים הקרוב ככל האפשר מבחינה מושגית להכנסה הלאומית. פרט למיסים עקיפים נקיים (מיסים עקיפים פחות תמיכות) זהות התפוקה הלאומית הנקייה במחירי השוק וההכנסה הלאומית. משום כך, כדי לשקף את השינויים הריאליים בהכנסה הלאומית מצד התפוקה הנקייה של המשק (במחירי גורמי היצור), חושבה ההכנסה הלאומית במחירי 1956 גם בעזרת מדד מחירי התפוקה הלאומית הנקייה במחירי השוק.